

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

BOSHLANG‘ICH MATEMATIK TUSHUNCHALARNI SHAKLLANTIRISHDA “MOZAIKA” STRATEGIYASI

Qurbonov Sanjar

Xorazm viloyati PYMO‘MM, katta o‘qituvchi

qurbanovsanjar75@mail.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich ta‘lim o‘quvchilarida matematik tushunchalarni shakllantirishda “Mozaika” strategiyasidan foydalanishning amaliy qo‘llanilishi ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: interfaol ta‘lim, interfaol usullar, “Mozaika” strategiyasi, yig‘indini songa bo‘lish, to‘rtburchakning yuzini topish.

Аннотация: В данной статье показано практическое применение использования стратегии «Мозаика» в формировании математических понятий у учащихся начальной школы.

Ключевые слова: интерактивное обучение, интерактивные методы, стратегия «Мозаика», деление суммы на число, нахождение площади прямоугольника.

Abstract: This article shows the practical application of using the "Mosaic" strategy in the formation of mathematical concepts in elementary school students.

Key words: interactive learning, interactive methods, "Mosaic" strategy, dividing the sum by a number, finding the area of a rectangle.

Interfaol ta‘lim bu kognitiv faoliyatni tashkil etishning maxsus shaklidir. U juda aniq va bashorat qilinadigan maqsadlarga ega. Ushbu maqsadlardan biri o‘quvchi o‘z muvaffaqiyatini, intellektual mustaqilligini his qiladigan qulay o‘quv sharoitlarini yaratishdir, bu esa o‘quv jarayonining o‘zini samarali qiladi.

“Mozaika” strategiyasi o‘quvchilarga qisqa vaqt ichida katta hajmdagi ma'lumotlarni olish imkonini beradi, u ma'lum bilimlarni talab qiladigan murakkab masalani hal qilish usuli sifatida xizmat qiladi. O‘rganishning juda qiziqarli va samarali usulidir. Ushbu usul barcha o‘quvchilarni o‘quv faoliyatiga jalb qiladi,

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

muammolarni hal qilish yo‘llarini birgalikda izlash, fikr, ma'lumot va matematik bilimlar almashish imkonini beradi, asosiysi tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi.

Bunday usullar o‘quvchilarga yo‘naltirilgan bo‘lib, keng ko‘lamli ta’lim vazifalarini hal qilishga imkon beradi: o‘qitish, tarbiyalash va rivojlantirish. Dinamik o‘zgaruvchan dunyoda har bir insonga madaniyatlararo o‘zaro aloqada ishtirok etish, ochiq axborot makonida insonning asosiy ko‘nikmalarini shakllantirish va ushbu ko‘nikmalarni qanday qo‘llashni o‘rganish imkoniyatini olishiga yordam berish juda muhimdir. Maqsad esa o‘quvchilarning o‘qish va kundalik hayot uchun zarur bo‘lgan aqliy ko‘nikmalarini rivojlantirish: asoslangan qarorlar qabul qilish, axborot bilan ishlash, tahlil qilish, qarorning turli jihatlarini ko‘rib chiqish.

2-sinf Matematika darsligidagi “Yig‘indini songa bo‘lish” mavzusini o‘rganishda “Mozaika” strategiyasini qo‘llashni ko‘rib chiqamiz.

1-bosqich

Bugun darsda “Yig‘indini songa bo‘lish” mavzusini o‘rganamiz. Ushbu qoidani o‘zingiz kashf qilishingiz kerak va buning uchun siz ko‘paytirish jadvalini, amallarni bajarish tartibi qoidalarini, sonning yig‘indi shaklida tasvirini eslab qolishingiz kerak. Uchta jamoaga bo‘linamiz.

2-bosqich

Yangi qoidani chiqarishga o‘tishdan oldin yig‘indini songa ko‘paytirish qoidasini takrorlaymiz (Sonli ifodalar ustida jamoalarda ishlash, bolalar yig‘indini songa ko‘paytirish algoritmini eslaydilar).

3-bosqich

Endi biz yangi qoidaning "kashfiyotiga" o‘tishimiz mumkin. Qog‘ozga uchta bo‘limda ifodalar ustunlari yoziladi. Men bu bo‘limlarni qaychi bilan kesib tashlayman va har bir jamoaga bitta variantni beraman.

4-bosqich

- Endi siz guruhlarda ishlaysiz. Har bir jamoa har bir ustundagi ifodalar qanday qoida bo‘yicha yozilganligini taxmin qilishlari kerak. Buning uchun ularning qiymatlarini hisoblang, so‘ngra yig‘indini songa bo‘lish qoidasini shakllantirishga harakat qiling.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

56 : 8	63 : 9	72 : 8
$(35 + 21) : 7$	$(49 + 14) : 7$	$(27 + 45) : 9$
$35 : 7 + 21 : 7$	$49 : 7 + 14 : 7$	$27 : 9 + 45 : 9$

5-bosqich

– Tadqiqotimiz davomida olingan natijalarni solishtirsak. Qoidaning qanday matnini oldingiz?

6-bosqich

Biz yigʻindini songa boʻlish qoidasining uchta formulasini oldik. Keling, birini tanlaylik, lekin eng aniq. Munozarada barcha jamoalar ishtirok etadi. Natijada, ikkita yigʻindining har biri maʼlum bir raqamga boʻlinishi va olingan boʻlinma qiymatlarini qoʻshish kerak degan xulosaga keladi.

Qabul qilingan qoida haqidagi bilimlarni mustahkamlash uchun oʻquvchilarga 36:4, 48:6, 81:9 holatlar uchun xuddi shu qoida boʻyicha iboralar ustunlarini yozish taklif etiladi.

4-sinf Matematika darsligidagi “Qirqma shakllar, buklanadigan koʻpburchaklar” mavzusini oʻrganishda “Mozaika” strategiyasidan foydalanishni koʻrib chiqamiz.

1-bosqich

- Bugun darsda biz toʻrtburchakning yuzini topishning tanish usullarini eslaymiz va yangisini oʻrganamiz. Biz toʻrtburchaklar yuzini topishning eng qulay usulini tanlaymiz. Uchta jamoaga boʻlinamiz.

2-bosqich

- Toʻrtburchakning yuzini topishning bizga maʼlum usullarini eslaylik. Siz ularni nomlaysiz va men ularni qogʻozga yozaman (bolalar ikkita usulni nomlashadi: palitra bilan oʻlchash, kvadrat birliklarni sanash).

Bizga maʼlumki, toʻrtburchakning yuzini topish uchun, avvalo, shaklning eni va boʻyi oʻlchanadi, soʻngra ular koʻpaytiriladi.

3-bosqich

- Bizda uchta usul bor. Ular vatman qogʻozida, turli qismlarda yozilgan. Men ushbu qismlarni qaychi bilan kesib tashlayman va har bir jamoaga toʻrtburchaklar yuzini topish uchun bitta variantni beraman.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

4-bosqich

- Endi siz guruhlarda ishlaysiz. Har bir jamoaning o'z to'rtburchaklari bor. Siz uning yuzini qabul qilingan kartangizda yozilgan tarzda topasiz, kerakli o'lchovlarni, hisob-kitoblarni amalga oshirasiz va bularning barchasini daftarga eslatmalar bilan birga keltirasiz. Yuzani shu tarzda topganingizdan so'ng, siz qo'shni jamoaga kartani berasiz va yangisini olasiz. Shunday qilib, har bir jamoa uchta usuldan foydalanmaguncha.

5-bosqich

- Endi tadqiqotimiz davomida olingan natijalarni solishtiramiz. Natijalaringiz haqida nima deya olasiz?
- Natijalar bir xil.

6-bosqich

- Biz to'rtburchakning yuzini topishning ma'lum usullarini esladik va yangisi bilan tanishdik. Yana nima qilishimiz kerak?
- To'rtburchakning yuzini topishning eng qulay usulini tanlang.
- To'g'ri! Keling, qaysi usul qulayroq ekanini muhokama qilaylik?
Munozarada barcha jamoalar ishtirok etadi. Natijada, to'rtburchakning yuzini hisoblash (eni va bo'yini ko'paytirish) yordamida topish yanada oqilona degan xulosaga keladi, chunki u boshqa ikkitasidan farqli o'laroq, maxsus qurilmalarni talab qilmaydi va kamroq vaqt bilan amalga oshiriladi.
Bunday interfaol o'qitish usullari sinf hayotida ma'lum bir o'zgarishlarni, shuningdek, tayyorlanish uchun ham o'quvchidan, ham o'qituvchidan ko'p vaqt talab etadi. Ushbu usullarni bosqichma-bosqich qo'llash bilan boshlashingiz kerak. O'qituvchi ham, o'quvchilar ham ularga ko'nikishi va ulardan foydalanishda biroz tajriba orttirishlari kerak. Tez-tez shoshilinch ravishda tayyorlangan "o'yinlar" dan ko'ra, o'quv yilida bir nechta interaktiv mashg'ulotlarni diqqat bilan tayyorlash yaxshiroqdir. Interfaol usullardan foydalanish sinfda qonun va fuqarolik jamiyati ruhini hamkorlik, o'zaro tushunish, xayrixohlik ruhi sifatida tushunishga eng yaxshi hissa qo'shadigan atmosferaga erishish uchun vositadir.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bikbayeva N.U., Girfanova K.M. 4-sinf Matematika. Toshkent: «O‘qituvchi», 2020.
2. Shakirova D.M. Tanqidiy fikrlashni shakllantirish kontseptsiyasining nazariy asoslari // Pedagogika. - 2006. 9-son.
3. O‘rinboyeva L. va boshqalar. 2-sinf Matematika. Toshkent: Respublika ta’lim markazi, 2021.
4. Гусаков В.П., Пустовалова Н.И., Хрущев В.А., Карташова Е.Б., Исакова Е.К. Инновационные методы обучения в высшей школе: учебно-практическое пособие.– Петропавловск: СКГУ им. М. Козыбаева, 2007.– 92 с.

E- Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E- CONFERENCE
SERIES